

Εκδήλωση στις Φυλακές Με την ευκαιρία της επετείου της 1ης Απριλίου 1955

και Ομιλία

Από τον Ανδρέα Νεοκλέους, Δικηγόρο, Πολιτικό (επί Αγγλοκρατίας) κατάδικο,
αρ. 8554

Ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση του Συνδέσμου Πολιτικών Καταδίκων ΕΟΚΑ 1955 – 1959 συγκεντρωθήκαμε και φέτος στη μικρή αυτή φυλακισμένη εκκλησία. Με ευλάβεια και σεβασμό αλλά και με κάποιο φόβο θα αφήσουμε την μνήμη μας να ανατρέξει στα παλιά, τα δύσκολα χρόνια που ζήσαμε εγκλωβισμένοι στις Κεντρικές Φυλακές, στις απεργίες πείνας, στις τιμωρίες με “ψωμί νερό” στο διαμέρισμα 5, στο πενιχρό σιτηρέσιό μας, στην ανύπαρκτη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μας, στην καθημερινή μας ταπείνωση και κυρίως στην πλήρη έλλειψη του στοιχειώδους σεβασμού που έπρεπε να τυγχάνουμε σαν πολιτικοί κατάδικοι βάσει των Διεθνών Συνθηκών.

**“Μές το κελλί της φυλακής μας
πιο σκοτεινό και από την νύχτα
το ίδιο πικρό κελλί που πνίγει το νησί
στο πρόσωπο μας μίλησαν οι αιώνες”**

(Κώστας Μιχαηλίδης)

Με δέος και συγκίνηση θα ξαναζήσουμε τις τελευταίες στιγμές της ζωής των ηρώων μας που απαγχονίστηκαν μερικές δεκάδες μέτρα πιο πέρα. Θα τους ξανασυντροφέψουμε στα λίγα βήματα της πορεία τους προς την αγχόνη και θα γίνουμε ξανά κοινωνοί του αγίου μυστηρίου της θυσίας τους.

**“Μια σειρά μαύρα κυπαρίσια
έξω απ’ τις πόρτες των φυλακών
μια σειρά μαύρες μαντήλες: οι μητέρες μας.
Φούχτωσαν την καρδιά τους
μέσα στη ροζιασμένη απαλάμη τους
έσφιξαν την καρδιά τους, οι μητέρες μας**

**να μη κλάψουν μπροστά στα παιδιά τους
να μην ιδούνε το δάκρυ τους
οι μελλοθάνατοι”**

(Αχιλλέας Πυλιώτης)

Η σημερινή μας εκδήλωση είναι μια μικρή συνέχεια των δύο μεγάλων εθνικών μας επετείων που γιορτάσαμε πριν λίγες μέρες μαζί με την Ανάσταση τη μεγάλη γιορτή της Χριστιανοσύνης. Την Εθνική Παλιγγενεσία της 25ης Μαρτίου του 1821 και τον ηρωικό ξεσηκωμό του Κυπριακού Ελληνισμού της 1ης Απριλίου του 1955. Και οι δυο αυτές ημερομηνίες αποτελούν σημαντικούς σταθμούς και φωτεινούς φάρους, όχι μόνο της Ελληνι-

Στιγμιότυπο από το Τρισάγιο που τέλεσε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρος στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας (Φυλακισμένα Μνήματα) στη μνήμη των πεσόντων και θυσιασθέντων κατά τον απελευθερωτικό αγώνα του 1955, στην παρουσία αγωνιστών της ΕΟΚΑ 1955-59

κής άλλα και της Παγκόσμιας ιστορίας.

Όλοι μας γνωρίζουμε για την εθνεγερσία του 1821. Την διδαχτήκαμε στα σχολεία από το μάθημα της Ιστορίας και την διαβάσαμε και την διαβάζουμε καθημερινά στα αναρίθμητα βιβλία που έχουν γραφτεί και στα τραγούδια που τραγουδήθηκαν και ακόμη τραγουδιούνται.

Την 1ην Απριλίου όμως εμείς την ζήσαμε. Στον Απελευθερωτικό Αγώνα που ακολούθησε πολλοί από εμάς αξιωθήκαμε να λάβουμε μέρος και να πολεμήσουμε από διάφορες επάλξεις.

Με λίγα όπλα και ακόμη λιγότερα πυρομαχικά ξεκίνησε ο μεγάλος αγώνας. Χωρίς καμιά προεργασία και χωρίς καμιά πολεμική εκπαίδευση ή πείρα. Μια δράκα έφηβοι στην αρχή και μετά ολόκληρος σχεδόν ο Ελληνισμός της Κύπρου, πήραμε την γενναία απόφαση να πολεμήσουμε και να αναμετρηθούμε με τον πιο τέλειο, τον πιο εκπαιδευμένο και τον πιο καλά εξοπλισμένο στρατό, εκείνης της εποχής.

Και μέσα από τα σπλάχνα του τόπου μας, μέσα από τα λησμονημένα στην μοναξιά χωριά μας, μέσα από τα πυρωμένα στήθια της νιότης μας, ξεπετάχτηκε και ξανάζησε ο θρύλος του Έθνους. Τραγούδησε η σκλάβια Κύπρος το τραγούδι του εικοσιένα, μέθυσε με το θάνατο τραγούδι της Ελληνικής λεβεντιάς και βροντοφώναξε.- Όποιος πεθαίνει σήμερα, χίλιες φορές πεθαίνει!

Άκουσαν την φωνή της οι ξένοι κι αναταράχτηκαν στην θύμηση της δύναμης της Ελληνικής αποφασιστικότητας. Άκουσαν τον παλμό της οι τίμιοι άνθρωποι και διεκήρυξαν πως το πνεύμα πολεμά την ύλη σε ένα Ελληνικό νησί της Μεσογείου. Άκουσαν την κλαγγή των όπλων τα ελεύθερα αδελφια μας και σήκωσαν το μέτωπο ψηλά γιατί ο Ακρίτας του Νότου εκπληρούσε το χρέος του.

Κι αντήχησε ξανά, πέρα ως πέρα, η φωνή του εθνικού μας ποιητή

**“Ναι, αλλά τώρα αντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου με ορμή
που ακατάπανστα γυρεύει
ή τη νίκη ή τη θανάτη**

**Ακούω κούφια τα ντουφέκια
Ακούω σμίξιμο σπαθιών
ακούω ξύλα, ακούω πελέκια
ακούω τρίξιμο δοντιών”.**

Εαφνιάστηκε στην αρχή ο υπερήφανος αγγλι-

κός λέοντας κι αγρίεψε. Γέμισε το μικρό μας νησί με πολυάριθμο στρατό, επίλεκτα συντάγματα, κομμάντος, αλεξιπτωτιστές και κοκκινοσκούφιδες. Κτίστηκαν φυλακές και στρατόπεδα συγκεντρώσεως, έγιναν ανθρωπομαζώματα, επιβλήθηκαν μαζικές τιμωρίες και κέρφου. Εφευρέθηκαν νέα μέσα βασανιστηρίων και στήθηκαν αγχόνες. Μπροστά στα τίμια στήθια των μαθητών μας, αντιτάχθηκαν οι λόγχες των σιδερόφρακτων στρατιωτών και μπροστά στη θέληση των γενναίων ανταρτών μας, επιστρατεύθηκαν τεθωρακισμένα, ελικόπτερα και αεροπλάνα.

Πληρωμένοι εγκληματίες, πορωμένοι βασανιστές και κάθε λογής μισθοφόροι έκαναν ό,τι μπορούσαν για να πνίξουν την επανάσταση, να σταματήσουν την οργή και να υποτάξουν την θέληση και την αποφασιστικότητα του αγωνιζόμενου λαού μας.

Τα κελιά των φυλακών έγιναν βωμοί στην Πατρίδα και οι αγχόνες αγιάστηκαν με το σώμα των ηρώων μας που άφηναν την τελευταία τους πνοή, τραγουδώντας για την Λευτεριά. Τέσσερα ολόκληρα χρόνια η δύναμη και καρτερία της ψυχής προκάλεσαν τον θαυμασμό του κόσμου. Η Κύπρος αιματοβαμμένη και στολισμένη με τους τάφους των παιδιών της καταντρόπιαζε την δύναμη των αποικιακών στρατευμάτων και έδινε καθημερινά μαθήματα ανθρωπιάς και αρετής. Και το πιο σημαντικό, ανάστησε για ακόμα μια φορά την Ελλάδα στην ζωή σαν ιδέα και σαν πραγματικότητα.

Και διερωτάται ο εκπαιδευτικός και ποιητής Γιάννης Παπαδόπουλος:

**“Τι να σας λέω για Θερμοπύλες, Μαραθώνες,
Όταν τη μάχη δίνετε με πέτρες στην αυλή μας
Όταν παιγνίδι σας είναι μονά-ζυγά με σφαίρες,
Μονά-ζυγά με Λευτεριά ή Θάνατο!...
-Που να διαβάζω πιο λαμπρή σελίδα λεβεντιάς
από το πρόσωπό σας το μελανιασμένο ακόμα
απ’ τα χτυπήματα
της τελευταίας διαδήλωσης,
-ποιο τραγούδι ομορφότερο να πώ
απ’ τη σιωπή σας μπρός στα βασανιστήρια;
Τι να σας μάθω πιο πολύ
Απ’ ό,τι λέει η ζωή και ο θάνατος σας;”.**

Είναι πολύ δύσκολο για μας και την γενιά μας που ζήσαμε από κοντά τον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. να μιλούμε γι’ αυτόν και το μεγαλείο του χωρίς πάθος και χωρίς υπερβολή αλλά μόνο με ιστορική ακρίβεια και αντικειμενικότητα. Κι ακόμα είναι

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Νικηφόρος, ενώ καταθέτει στεφάνι στη μνήμη των ηρώων 1955-59. (Φυλακισμένα Μνήματα)

δυσκολότερο για μας να περιμένουμε να γίνουμε πιστευτοί, όταν μιλούμε για γεγονότα και συμβάντα τόσο μεγάλα και τόσο θαυμαστά.

Γιατί εκείνοι που έζησαν και γνώρισαν από κοντά τα κατορθώματα και τα μεγαλουργήματα του τετράχρονου αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., εκείνοι που έζησαν και γνώρισαν την λεβεντιά και την αρετή του Αυξεντίου, του Δράκου, του Μάτση, του Λένα, του Παλληκαρίδη και των τόσων άλλων ηρώων μας, θα πουν χωρίς άλλο ότι τα λεγόμενά μας δεν αποδίδουν πλήρως την πραγματικότητα και ότι αδικούν κατά πολύ τους ήρωές μας, την συνεισφορά τους και την μνήμη τους.

Αντίθετα εκείνοι που δεν γνώρισαν και δεν έζησαν από κοντά το ηρωικό έπος του ξεσηκωμού της Κύπρου, εκείνοι που δεν μέθυσαν με το θάνατο κρασί της 1ης του Απρίλη του 1955, θα βρουν και θα χαρακτηρίσουν τα λεγόμενα και τις διηγήσεις μας σαν υπερβολές και σαν παραφουσκωμένα εγκώμια.

Γι' αυτό θα αφήσουμε την ιστορία να περιγράψει με την πρέπουσα ακρίβεια και τιμή το θάνατο έπος της Ε.Ο.Κ.Α. στις χρυσές σελίδες της. Θα αφήσουμε τους ιστορικούς του μέλλοντος να μπλέξουν το

εγκώμιο και τον έπαινο των αθανάτων ηρώων μας και να τους κατατάξουν πλάι στους Λεωνίδες, στους Κολοκοτρώνηδες και στους Παπαφλέσσες της φυλής μας. Εμείς δεν έχουμε τίποτε άλλο να κάμουμε παρά να τους κλείσουμε ευλαβικά μες την καρδιά μας και να τους διαβεβαιώσουμε ότι θα συνεχίσουμε τον αγώνα «τοις εκείνων ρήμασι πειθόμενοι».

Με τα ανδραγαθήματα και τις θυσίες τους μας ανέβασαν όλους, όλους τους Έλληνες της Κύπρου, σε ψηλά скалоπάτια και μας έκαναν να νιώθουμε περήφανοι και άξιοι μπροστά σε 3 χιλιάδες χρόνια ιστορία.

Το πνεύμα του απελευθερωτικού αγώνα του 1955 είναι ακόμα ζωντανό. Στους δύσκολους και δίσεκτους καιρούς που βιώνουμε σήμερα οι θυσίες των ηρώων μας επιβάλλουν να αναλογιστούμε το χρέος μας προς την πατρίδα.

Να αγωνιστούμε όλοι μαζί ενωμένοι για τον τερματισμό της κατοχής και της διχοτόμησης του νησιού μας.

Να αγωνισθούμε όλοι μαζί ενωμένοι για μια λύση που θα βασίζεται στις στοιχειώδεις αρχές του Δικαίου, μια λύση που θα σέβεται τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα όλων των κατοίκων της Κύπρου, μια λύση χωρίς κατοχικά στρατεύματα.

Να αγωνισθούμε όλοι μαζί ενωμένοι, χωρίς ακρότητες και κούφιους παλληκαρισμούς, αλλά με σύνεση και σωφροσύνη και κυρίως με απόλυτη προσηλωση στον μόνο σκοπό και στόχο που πρέπει όλοι να έχουμε τώρα: την επανένωση του νησιού μας και την επιβίωση των Ελλήνων της Κύπρου, των παιδιών και των εγγονιών μας, στη γη των πατέρων μας.

Μόνο έτσι θα αποκτήσουν νόημα οι αγώνες του λαού μας και καταξίωση οι θυσίες των ηρώων μας.

Αν ζούσαν, σήμερα, ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Κυριάκος Μάτσης, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης και όλοι οι άλλοι ήρωές μας και αγωνιστές της Ελευθερίας, πιστεύω ταπεινά ότι γι' αυτό το σκοπό και γι' αυτό το στόχο θα αγωνίζονταν.

Για την Κύπρο μας τραγουδά η Κύπρια ποιήτρια Ειρήνη Παναγή:

**“για την πατρίδα
για την προκοπή της
την μεγαλοσύνη της
χαρά στον π' άξιος στάθηκε
στην ώρα του
στο πόστο του
Άνθρωπος”.**